

Zákon č. 185/2001 Sb.

o odpadech a o změně některých dalších zákonů

Hlavní zásady zákona

- stanovení obecných a specifických pravidel pro předcházení vzniku odpadů, nakládání s nimi při dodržování ochrany zdraví člověka a životního prostředí
- stanovuje práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a působnost orgánů veřejné správy
- definuje druhy odpadů s důrazem na jasnou specifikaci nebezpečnosti odpadu – v přílohách jsou vyjmenovány složky, které činí odpad nebezpečným, zavádí klasifikaci odpadů podle nebezpečných vlastností obdobně jako zákon č. 157/1998 Sb. o chemických látkách

Zákon se nevztahuje na:

- odpadní vody (ČOV pracují podle zákona č. 138/1973 Sb.)
- odpady z hornické a těžební činnosti
- odpady drahých kovů
- radioaktivní odpady
- mrtvá lidská těla a ostatky
- konfiskáty živočišného původu
- nezachycené emise znečišťující ovzduší
- odpady trhavin, výbušnin a munice

Základní definice

Odpad – každá movitá věc, které se osoba zbavuje

Nebezpečný odpad – odpad uvedený v Seznamu nebezpečných odpadů nebo vykazující nebezpečné vlastnosti (Příloha 2)

Komunální odpad – odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob nepodnikatelů

Nakládání s odpady – jejich shromažďování, soustředění, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a odstraňování

Odpadové hospodářství – činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, nakládání s odpady včetně kontrolní činnosti

Plán odpadového hospodářství – zpracovává se od úrovně ČR, kraj až po jednotlivého původce (podnikatele)

Původce odpadů – fyzická či právnická osoba (podnikatel), při jejíž podnikatelské činnosti vznikají odpady a obec z hlediska vzniku komunálních odpadů

Oprávněná osoba – osoba oprávněná k nakládání s odpady

K **převzetí odpadu do svého vlastnictví** je oprávněna pouze fyzická či právnická osoba oprávněná k podnikání, vlastníci příslušné zařízení pro nakládání s odpady a za jistých podmínek i obec (sběr odpadu od fyzických osob nepodnikatelů).

Osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu - vydává pověřená osoba, zjistí-li, že odpad nemá žádnou nebezpečnou vlastnost

Povinnosti při nakládání s odpady

- předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti
- využívat a odstraňovat odpad jen v souladu se zákonem
- v průvodní dokumentaci výrobku musí být uvedeno, jakým způsobem využít či odstranit nespotřebované části výrobku
- zajistit přednostní využití odpadů
- nakládat s odpady a zbavovat se jich pouze podle zákona
- je zakázáno ředění či míšení odpadů

Povinnosti původců odpadů (mimo obecné povinnosti)

- zařazovat odpady podle druhů a kategorií
- ověřovat nebezpečné vlastnosti odpadů
- shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů
- zabezpečit odpady před znehodnocením, odcizením a únikem
- vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech nakládání s nimi
- ohlašovat odpady správním orgánům
- umožnit vstup kontrolním orgánům, poskytnout jim informace
- zpracovat plán odpadového hospodářství
- ustanovit odpadového hospodáře (nad 100 t/rok nebezpečných odpadů v posledních 2 letech)
- platit poplatky za ukládání odpadů na skládky
- s nebezpečnými odpady nakládat pouze se souhlasem příslušného úřadu

Povinnosti při nakládání s vybranými výrobky, odpady a zařízeními

- PCB a zařízení je obsahující – do roku 2010 ukončit provoz, nesmí se doplňovat, musí být řádně označené
- odpadní oleje – minerální a syntetické mazací oleje, přednostně regenerovat či spalovat
- baterie a akumulátory – baterie s obsahem Hg nad 0,025 hm. % nebo obdobně pro Cd, s obsahem Pb nad 0,4 hm. %
- kaly z čistíren odpadních vod – ukládání na zemědělskou půdu
- odpady z výroby TiO₂ – zákaz skládkování
- odpady z azbestu – ukládat tak, aby nedocházelo k úniku vláken
- autovraky – likvidují se pouze přes oprávněné osoby (pokuta až 20 tis. Kč za nesprávnou likvidaci)

Povinnost zpětného odběru některých výrobků

Je bezúplatný a týká se výrobců a dovozců těchto výrobků: minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, elektrické akumulátory, galvanické články a baterie, výbojky a zářivky, pneumatiky, chladničky pro domácnosti.

Evidence a ohlašování odpadů a zařízení

- povinnost vést průběžnou evidenci o odpadech a nakládání s nimi
- zaslat hlášení příslušnému orgánu státní správy při nakládání s nebezpečnými odpady v množství 50 kg/rok, resp. 50 t/rok pro ostatní odpady
- vést evidenci o zařízení obsahujícím nad 5 l PCB (či obsahem nad 0,005 hm.%)
- vést řádnou evidenci při přepravě nebezpečných odpadů, evidence všeho druhu se archivuje 5 let

Vývoz, dovoz a tranzit odpadů

- vývoz a dovoz odpadů za účelem jejich odstranění je zakázán
- odpady se dělí podle zeleného, žlutého a červeného seznamu
- odpady ze zeleného seznamu je možno vyvážet a dovážet za účelem jejich využití

Balení a označování nebezpečných odpadů

- řídí se podle zákona č. 157/1998 Sb. o chemických látkách ...
- odpady H1 až H3, H6, H8, H9 a H14 příslušnými grafickými symboly, ostatní nápisem **Nebezpečný odpad**.
- povinnost zpracovat identifikační list nebezpečného odpadu

Ekonomické nástroje

- poplatky za uložení odpadů (dvousložkové – obec a SFŽP ČR)
- finanční rezerva pro rekultivaci a asanaci skládek

Sankce

- pokuta do 300 tis. Kč pro subjekty podnikatele, nemající smlouvu s obcí pro nakládání s odpady a stejně tak za drobné prohřešky vůči zákonu (nezabezpečení odpadu, neumožnění kontroly, nezpracování identifikačního listu odpadu)
- pokuta do 1 mil. Kč za závažnější přestupky vůči zákonu (nezařadí odpad dle katalogu, předá odpad neoprávněné osobě, provozuje zařízení bez povolení, nevede evidenci, nezajistí zpětný odběr, nemá odpadového hospodáře atd.)
- pokuta do 10 mil. Kč za závažné přestupky (zařadí neoprávněně nebezpečný odpad jako ostatní, nakládá s odpady v nepovolených zařízeních, ředí nebo mísí odpady bez povolení, nakládá s nebezpečnými odpady bez souhlasu správního úřadu, neplní speciální povinnosti atd.)

SKUPINY ODPADŮ

Kód	Skupina odpadů
Q1	Zůstatky z výrob a spotřeby dále jinak nespécifikované
Q2	Výrobky, které neodpovídají požadované jakosti
Q3	Výrobky s prošlou lhůtou spotřeby
Q4	Použité, ztracené nebo jinou náhodnou událostí znehodnocené výrobky včetně všech materiálů, součástí zařízení apod., které byly v důsledku nehody kontaminovány
Q5	Materiály kontaminované nebo znečištěné běžnou činností (např. zůstatky z čištění, obalové materiály, nádoby atd.)
Q6	Nepoužitelné součásti (např. použité baterie, katalyzátory apod.)
Q7	Látky, které ztratily požadované vlastnosti (např. znečištěné kyseliny, rozpouštědla, kalici soli apod.)
Q8	Zůstatky z průmyslových procesů (např. srušky, destilační zbytky apod.)
Q9	Zůstatky z procesů snižujících znečištění (např. kaly z praček plynů, prach z filtrů, vyražené filtry apod.)
Q10	Zůstatky ze strojního obrábění a povrchové úpravy materiálu (např. třísky z obrábění a frézování, okuje apod.)
Q11	Zůstatky z dopravy a úpravy surovin (např. z dolování, dopravy nafty apod.)
Q12	Znečištěné materiály (např. oleje znečištěné PCB apod.)
Q13	Jakékoliv materiály, látky či výrobky, jejichž užívání bylo zakázáno zákonem
Q14	Výrobky, které vlastník nepoužívá nebo nebude více používat (např. v zemědělství, v domácnosti, úřadech, prodejnách, dílnách apod.)
Q15	Znečištěné materiály, látky nebo výrobky, které vznikly při sanaci půdy
Q16	Jiné materiály, látky nebo výrobky, které nepatří do výše uvedených skupin

SEZNAM NEBEZPEČNÝCH VLASTNOSTÍ ODPADU

Kód	Nebezpečná vlastnost odpadu
H1	Výbušnost
H2	Oxidační schopnost
H3-A	Vysoká hořlavost
H3-B	Hořlavost
H4	Draždivost
H5	Škodlivost zdraví
H6	Toxicita
H7	Karcinogenita
H8	Žíravost
H9	Infekčnost
H10	Teratogenita
H11	Mutagenita
H12	Schopnost uvolňovat vysoce toxické nebo toxické plyny ve styku s vodou, vzduchem nebo kyselinami
H13	Schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí při odstraňování
H14	Ekotoxicita

SEZNAM SLOŽEK, KTERÉ PODLE TOHOTO ZÁKONA ČINÍ ODPAD NEBEZPEČNÝM
NEBEZPEČNÝM

Kód	Složka, která podle tohoto zákona činí odpad nebezpečným
C1	beryllium; sloučeniny berylia
C2	sloučeniny vanadu
C3	sloučeniny šestimocného chromu (VI)
C4	sloučeniny kobaltu
C5	sloučeniny niklu
C6	sloučeniny mědi
C7	sloučeniny zinku
C8	arzén; sloučeniny arzénu
C9	selen; sloučeniny selenu
C10	sloučeniny stříbra
C11	kadmium; sloučeniny kadmia
C12	sloučeniny cinu
C13	antimon; sloučeniny antimonu
C14	telur; sloučeniny teluru
C15	sloučeniny bária, s výjimkou síranu barnatého
C16	rtuť; sloučeniny rtuti
C17	thallium; sloučeniny thalia
C18	olovo; sloučeniny olova
C19	anorganické sírníky
C20	anorganické sloučeniny fluoru, s výjimkou fluoridu vápenatého
C21	anorganické kyanidy
C22	následující alkalické kovy a kovy alkalických zemin: lithium, sodík, draslík, vápník, hořčík v nevázané podobě
C23	kyselé roztoky nebo kyseliny v pevné formě
C24	zásadité roztoky nebo zásady v pevné formě
C25	azbesty (prach a vlákna)
C26	fosfor; sloučeniny fosforu, s výjimkou minerálních fosfátů
C27	karbonyly kovů

Kód	Složka, která podle tohoto zákona činí odpad nebezpečným
C28	peroxydy
C29	chlorečnany
C30	chloristany
C31	azidy
C32	PCB nebo PCT
C33	farmaceutické nebo veterinární přípravky
C34	biocidy a fytofarmaceutické přípravky (např. pesticidy apod.)
C35	infekční látky
C36	kreozoly
C37	izokyanatany; thiokyanatany
C38	organické kyanidy (např. nitrily apod.)
C39	fenoly; sloučeniny fenolu
C40	halogenovaná rozpouštědla
C41	organická rozpouštědla, s výjimkou halogenovaných rozpouštědel
C42	organohalogenové sloučeniny, s výjimkou inertních polymerovaných materiálů a dalších látek uvedených v této příloze
C43	aromatické sloučeniny; polycyklické a heterocyklické organické sloučeniny
C44	alifatické aminy
C45	aromatické aminy
C46	étery
C47	látky výbušné povahy, s výjimkou látek uvedených jinde v této příloze
C48	organické sloučeniny síry
C49	jakýkoliv kongener polychlorovaného dibenzofuranu
C50	jakýkoliv kongener polychlorovaného dibenzo-p-dioxinu
C51	uhlovodíky a jejich sloučeniny s kyslíkem, dusíkem nebo sírou, pokud nejsou uvedeny jinde v této příloze

ZPŮSOBY VYUŽÍVÁNÍ ODPADŮ

Kód	Způsob využívání odpadů
R1	Využití odpadu způsobem obdobným jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie
R2	Získání/regenerace rozpouštědel
R3	Získání/regenerace organických látek, které se nepoužívají jako rozpouštědla (včetně kompostování a dalších biologických procesů)
R4	Recyklace/znovuzískání kovů a kovových sloučenin
R5	Recyklace/znovuzískání ostatních anorganických materiálů
R6	Regenerace kyselin nebo zásad
R7	Obnova látek používaných ke snižování znečištění
R8	Získání složek katalyzátorů
R9	Rafinace použitých olejů nebo jiný způsob opětného použití olejů
R10	Aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo zlepšuje ekologii
R11	Využití odpadů, které vznikly aplikací některého z postupů uvedených pod označením R1 až R10
R12	Předúprava odpadů k aplikaci některého z postupů uvedených pod označením R1 až R11
R13	Skladování materiálů před aplikací některého z postupů uvedených pod označením R1 až R12, (s výjimkou dočasného skladování na místě vzniku před sběrem)

Sazba základního poplatku za ukládání odpadů

Kč/t
(kalendářní rok)

Kategorie odpadu	2002 až 2004	2005 až 2006	2007 až 2008	2009 a následující léta
Nebezpečný	1100	1200	1400	1700
Komunální a ostatní	200	300	400	500

Sazba rizikového poplatku za ukládání nebezpečných odpadů

Kč/t
(kalendářní rok)

Kategorie odpadu	2002 až 2004	2005 až 2006	2007 až 2008	2009 a následující léta
Nebezpečný	2000	2500	3300	4500